

A békési ev. ref. esperesi hivatala'

86i. 1887

A

NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1887. július hó 4-ikén

SZINÉR-VÁRALJÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZATMÁRTT,
NYOMATOTT A „SZABADSÁJTÓ” KÖNYVNYOMDÁBAN. 1887.

A

NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1887. július hó 4-ikén

SZINÉR-VÁRALJÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZATMÁRTT,
NYOMATOTT A „SZABADSÁJTÓ” KÖNYVNYOMDÁBAN. 1887.

**Bencsik István esperes Ujfalussy Sándor gondnok elnöklete
alatt jelenvoltak**

Balogh István, Soltész János, Gergely Károly egyházi, Császy Bálint, grf. Degenfeld Sándor, Lajos György, Szendy Antal, Böszörményi Zsigmond világi tanácsbírók; Soltész János, Szél György, id. Böszörményi Sándor jegyzők, Szabó Lőrincz, Meleg Albert, Bartha Mór, Gál Péter, Lugossi Dániel, Barkász Albert, Hajdu Albert, Hajdu Zsigmond, Molnár Lajos, Sátor Dávid, Nagy Lajos, Tóth Dániel rendes, Papoleczy Zoltán, Joó Kálmán, Magos Ferencz, Nagy Elek, Ferenczy Gyula segédlelkészek, Sinka Lajos tanító-testületi képviselő és több hallgatók.

Esperes ur Istenhez emelt buzgó ima után egyrésről sajnálatát fejezi ki a közgyűlési tagok kevés számban megjelenése felett, de másfelől örül a tanácsbírói kar majdnem teljes testületének buzgóságán, jelzi, hogy jelen gyűlésünknek elodázhatatlan, azonban kevés tárgya leend; végül üdvözli a közgyűlés tagjait, bár gyengélkedő mégis becses megjelenésével munkás ügyszeretetet tanúsító elnöktársát, és a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

75. sz. Esperes ur jelenti, hogy egyházmegyei gyűlésünk 5/887. számú határozatában egy egyházi tanácsbírói és az egyházmegyei pénztárnoki állás betöltésére vonatkozó szavazás elrendelésével bizatván meg, e megbízatásnak eleget tett, s ez alkalommal a mindkét állomásra hiánytalanul és szabályosan kiállított 43 szavazatot beterjeszti, kérvén a közgyűlést azok felbontásáról intézkedni.

A szavazatok felbontása jelen alkalommal közgyűlésileg végrehajtandónak határoztatott és azonnal fogamatba is vétetett, s a szavatok utólagos megsemmisítésével Hajdu Zsigmond és Papoleczy Zoltán lelkész urak bizattak meg.

76. sz. Az egyházi tanácsbíróra beadott 43 szavazat közül Szél György 24, Bodnár János 6, Tóth Dániel 5, Bartha Mór 3, Bodor Pál 2. Szabó Lőrincz, Barkász Albert, Nagy Elek 1—1 szavazatot nyervén:

Szél György avas-ujvárosi lelkész és egyházmegyei aljegyző általános szavazattöbbséggel megválasztott tanácsbírónak nyilvánittatik, és közgyűlésünk örömét fejezi ki a választás eredménye felett, majd gondnok ur ő méltósága üdvözölvén az ujonnan választott tanácsbíró urat,

áldást, erőt kíván hivatalához ; a ki megköszönvén az iránta nyilvánított bizalmat, szíves készséggel ajánlja fel tehetségét, buzgalmát a tanácsbirói kötelességek teljesítésére, kérvén a közgyűlés és tanácsbirói kar támogatását és jóindulatát ezutánra is. — Ezekután a hivatalos esküt letéve, székét elfoglalja, de egyszersmind aljegyzői hivataláról lemond.

77. sz. Szél György tanácsbíró ur aljegyzői hivataláról lemondván, esperes ur kérdésbe teszi, minő intézkedést kíván a közgyűlés ezen hivatal betöltésére nézve tenni?

Esperes ur megbizatik az aljegyzőségre való szavazás elrendelésével, és egy tetszése szerint összehívott küldöttség általi szavazat bontás végrehajtásával, egyszersmind a szavazatok megoszlása esetén a kívánt eredményt előtűntető újabb szavazás elrendelésével is.

78. sz. Az egyházmegyei közpénztárnokságra beadott 43 szavazatból Gergely Károly 36, Szél György 5, Tóth Dániel 1, Sátor Dávid 1 szavazatot nyervén:

Gergely Károly tanácsbíró ur nagy szavazat többséggel megválasztott pénztárnoknak nyilvánittatik, ki magát a — közbizodalomnak hódolva — e hivatal terhének viselésére szíves készséggel felajánlja.

79. sz. Esperes ur jelenti, miszerint a krassói egyházban egyházkerületileg megengedtetvén a lelkészi hivatalnak csak 1888-ik év tavaszán leendő betöltése, az egyház óhajlásának meghallgatásával Ferenczy Gyula aranyos-megyesi segédlelkészt nevezte ki ez évre helyettes lelkészül.

Az esperesi intézkedés helyesléssel vétetik tudomásul.

80. sz. A krassói helyettes lelkésznek ez évi, illetőleg 10 hónapi fizetésének meghatározását esperes ur a közgyűlés véleményére bízván:

A krassói helyettes lelkészi fizetés 300 frtban, a stólában és szükséges famennyiség kiszolgáltatásában állapittatik meg.

81 Esperes ur előadja, hogy sok hivatalos teendői kétségtelenné teszik a káplán tartás szükségességét, s jelenleg ilyennel nem rendelkezvén, kéri botpaládi születésű, Sárospatakon végzett Varga Zsigmond segédlelkészt egyházmegyénkbe bekebelezve, maga mellett alkalmazhatni.

Esperes ur kérelme méltányosnak és jogosnak találtatván, Varga Zsigmond segédlelkész egyházmegyénkbe bekebeleztetik, és esperes ur mellett leendő alkalmazása határozatilag megerősített.

82. sz. Bartha Mór indítványba teszi, hogy az esperesi hivatal mellett szolgáló segédlelkész sok teendőinek, különösen irodai terhes munkájának némi méltánylásául bizonyos egyházmegyei díjazásban részesíttessék.

Elvileg az indítvány elfogadtatván, pénztárnok ur megbizatik, hogy grf. Dégenfeld Sándor, Lajos György, Szendy Antal és Sátor Dávid urakkal egyetértőleg, egyházmegyei pénztári viszonyaink tüzetes megvizsgálásával, adjanak következő egyházmegyei gyűlésre javaslatot arra nézve, honnan és mily mértékben lehetne az esperesi hivatal káplánját irodai munkájáért díjjazni?

83 sz. A reformált segélyegylet pénztára évi segélyének támogatásáért egyházmegyénkből Pettyén, Méhtelek, Erdőd és Misztótfalu egyházaink folyamodványai terjesztetnek be.

Egyházmegyei közgyűlésünk mind a négy egyházat a kis népesség, felekezeti és nemzetiségi szent érdekek megőrzése, s az elsőt különösen, mint fáradhatatlan és áldozatkészségét jelenleg is iskola építésben felmutató gyülekezetet a ref. segélyegylet pártfogásába és segélyezésére melegen ajánlja.

84. sz. Konventi végzés folytán a felsőbányai, nagybányai és krassói missziói kör ügye részletesebb kimutatás és adatok szerzése szempontjából egyházmegyénkhez visszatétetvén, jelenleg Gergely Károly nagybányai lelkész beterjeszti a három missziói kör külön térképi kimutatását, a hivek számát és a községek távolságát, megjegyezvén, hogy a hivek számáról teljesen biztos adatokat nem volt módjában beszerezni, de több nemü bizonyítékok alapján állítható, hogy a lelkek száma kétszeresen felülmulja a kimutatott összeget.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést és kimutatást egész terjedelmében elfogadva, elismeréssel veszi, s pártolólág terjeszti fel azon újabban szerzett tudomás kiemelésével, hogy sokkal több ott a lelkek száma, mint a kimutatásban van, de azok kikutatása már a misszio teendőihez fog tartozni. Nem mulaszthatja el közgyűlésünk felemlíteni, hogy Avas-Ujváros, Misztótfalu és Erdőd is oly helyek, a hol a megerősülendő domesztika segélyével egyházunk és hiveink érdekében sok jót és sikeresen lehetne végrehajtani.

85 sz. Olvastatott a szatmár-németi ev. ref. gymnasium fenntartó testületének közgyűlésünkhöz intézett terjedelmes átirata, a mely midőn egyrésztől visszapillantást vet a protestantizmus egykori praeponderáló voltára Szatmármegye területén: ugyanakkor utal a mai

megváltozott viszonyokra, a mikor is a virágzó szatmári főiskola erői forrásától megfosztva, az ellentörekvések folytán algymnasiumi színvonalra szállott alá, s az ellen-reformáció sikeres előhaladását láthatlanná nem tehető tények igazolják, nevezetesen a Szatmáron évről-évre szaporodó nagyszabású róm. katolikus intézmények, melynek a papnövelde, férfi- és női tanítóképző intézet, leánynöveléssel foglalkozó zárdán kívül, a miseriek kórháza, püspöki szegény intézet, 3 konviktus, a katolikus kaszinó és lelenczház. Mindezekkel szemben kérdésbe tehető, ha vajjon multunk szép emlékein merengve, tétlen tanui akarunk-e lenni a szemünk előtt folyton folyó ellen-reformációnak, vagy pedig miként megtették hitbuzgó őseink kötelességüket: mi is megtegyük a magunkét az által, hogy a fenyegető ellentörekvések gátjaul egy erős szellemű központot teremtsünk a szatmári iskola magasabb színvonalra emelése és fejlesztésével. Az önfentartás és fejlődés e nagy munkájára vállalkozott a szatmár-németi ev. ref. gymnasium fentartó testülete, a midőn küzdve küzd, hogy a szatmár-németi gymnasiumot VII. és VIII-ik osztálylyal ellássa. E vállalat 85 ezer forintot igényel; s bár közadakozásból befolyt mintegy 13 ezer forint, s Szatmár városa a régebbi áldozatokon felül egy tanszék javadalmazását elvállalta, s bár a szatmári egyházmegye gyülekezetei lélekszáma után 1—1 krajczárnyi összeget 10 éven át felajánlott: a hiányzó összeg előállítása messze felülmulja a fentartó testület erejét. A nagy-bányai egyházmegye ugy hitbeli és erkölcsi, mint anyagi tekintetben is érdekközösségben áll a szatmár-németi iskolával, fiai számosan tanulnak ott s élveznek jótéteményt. Ez érdekközösség alapján nevezett testület kéri közgyűlésünket, hogy a szatmári egyházmegye által tett ajánlathoz képest 10 évre a gyülekezetek lélekszáma után 1—1 krajczárnyi járuléknak megfelelő összeget a szatmár-németi ev. ref. gymnasium VII. és VIII-ik osztálylyal kiegészítésére ajánlja meg, s ugyanazon időre hivatolt cél elérésére minden gyülekezetben az évenkénti őszi termés gyűjtést engedje meg.

Közgyűlésünk a midőn egyrészt tudatában él annak, hogy a protestántizmus ereje iskoláiban van, másrészt mélyen érzi, hogy e vidéken a protestáns szellem ellen irányuló több mint százados erkölcsi és anyagi nyomás folytán a szatmár-németi iskolának fontos és messzeható hivatása van. Innen folyólag nevezett iskola gyámolítására vonatkozó kérést elvben pártolja, ahoz készséggel hozzájárul: de amennyiben az önmegadóztatás a gyülekezetek joga, külön-külön megkeresvényben felhívja a kebelbeli egyházakat, hogy, ha szinte önfentartásuk is nem csekély áldozattal jár, s terheik hovatovább szaporodnak, tekintet-

tel arra, hogy érdekközösségünk a szatmár-németi iskolával nyilván van, egyházmegyénk fiai közül számosan nyernék tanítást s jótéteményt ott; továbbá tekintettel arra, hogy nevezett iskola célbavett fejlesztése egyházunk magasabb érdekeinek szolgálni van hivatva: oda hat, hogy, mint a múltban, úgy a jövőben is a protestáns szellem, a tudományosság s nemzeti kultúra zászlóvivője lehessen, innen folyólag a szatmár-németi ev. ref. gymnasium fentartó testülete közgyűlésének kérését a protestáns öntudat melege és áldozatkészségével elfogadni buzgólkodjanak, s kötelező ajánlataikat majdan tavaszi közgyűlésünkre terjesszék be.

86. sz. Esperes ur bejelenti az államsegélyért hozzája benyújtott kérvényeket, köztudomásra hozván, hogy az ez évi államsegély immár kezeihez eljuttatott.

Mint más években, úgy most is az egyházkerületi segélyosztás eredményének bevárása, s a segélyosztásra vonatkozó közgyűlési végzésünk szem előtt tartása mellett, az állandó segélyosztási bizottság bizatik meg az államsegély kiosztásával, annak megjegyzésével, hogy az eljárásról felvett jegyzőkönyv tudomásvétel és jegyzőkönyvbe vitel végett közgyűlésünkhöz lesz beterjesztendő. A mennyiben pedig a segélyosztó bizottságban egy tagsági hely üresedésbe jött Gulyás Lajos ur eltávoztával, e helyre Tóth Dániel lelkész választatik meg.

87. sz. Olvastatott a f. évi közgyűlésünk 49. sz. a. végzésével Vámfaluba új fizetési kulcs megállapítása céljából kiküldöttek jelentése, mely szerint a helyszínen megjelenván a küldöttség, a hozzája benyújtott új fizetési tervezetet elfogadás végett az egyháztagok elé terjesztette. E VII. osztályu fizetési tervezet szerint fizetne: I-ső osztály: a zsellérek (számuk 34) 21 liter búzát és málét; II-od osztály: a házzal bírók (8) 33 liter, a III-ad osztály 10 holdig bírók (10) 39 liter, IV-ed osztály 10—20 holdig (23) 45 liter, V-öd osztályu 20—30 holdig (10) 48 liter, VI-od osztály: 30—40 holdig (15) 54 liter, VII-ed osztály 40—100 holdig (10,) 60 liter búzát és málét, összesen 4772 liter búzát és málét, a mi az eddig fizetett 149 véka fizetésnek felel meg. A jelenvolt 65 egyháztag közül 58 a tervezetet készséggel elfogadta, csak 7 mondott ellene azzal, hogy többet, mint eddig, nem fizetnek. Közös megállapodást nem hozhatván létre küldöttség: közgyűlésünk elé azon javaslattal járul, hogy a régi méltánytalan fizetési kulcs helyett, mi ma már a tagosítás folytán tarthatatlan, a fent közlött, minden tekintetben igazságos új fizetési kulcs tervezetét, mint a mi a nagy többség által

ugy is elfogadva lön, fizetési kulcsul állapítsa meg, s ez irányban a belhivatalnoki díjlevél módosítását rendelje el.

Küldöttség jelentése helyesléssel elfogadtatik, s közgyűlésünk a fenti fizetési tervezetet a küldöttség indokolása alapján új fizetési kulcsul a vámfalusi egyház kebelében megállapítja, s utasítja az egyház előljáróságát, hogy az ottani belhivatalnoki díjlevél ide vonatkozó pontját ekként módosítva közgyűlésünkhöz terjesze be.

88. sz. Esperes ur előadja, hogy a „Magyar prot. irodalmi tudományos társaság” támogatására püspökileg vannak egyházmegyéink felhiva, innen folyólag buzdító szavakkal ajánlja közgyűlésünk hathatós pártolásába ezen nagy fontosságú és áldásos működésében magyar reformált egyházunk jövőjére üdvös eredményt ígérő intézményt.

Bár egyházmegyénk anyagi korlátolt helyzete óhajtott mérvben nem engedi is meg a „Magyar prot. irodalmi tudományos társaság” pártolását: mindazáltal 100 frttal az alapítók közé lép, ezen összegnek 50/0-át fizetvén évente. Minthogy pedig az egyházmegye pénztári állása ez ajánlatot sem bírja meg jelenleg: közgyűlésünk bizalommal kéri fel gondnok ur ő méltóságát egy gyűjtő ivnek kibocsátására, reménylven, hogy buzgó egyháztagjaink sietve fogják a kívánt összeget e nagy horderejű társaság céljának támogatására felajánlani.

89. sz. Egyházmegyei gyűlésünk 46/887. számú végzésében megbízott küldöttség beterjeszti a kishodosi egyház hiveinek egyházi adózását szabályozó s közmegegyezéssel megállapított rendezését, mely szerint a buza fizetésre nézve 1—8 vékáig 9 osztály, széna fizetésre 2 osztály van felvéve, a fa fizetés mennyisége 12 öl, melyből lelkészt 7, tanítót pedig 5 öl illeti; egyebekben a régi fizetési mód változás alá nem esik s az ezen alapon kiállított új díj leveleket jóváhagyás és megerősítés végett beadják.

Kétségtelen ugyan, hogy jelen díjlevél 1. 2. 3. számú tételei a régibb díjlevél ugyanazon tételeinél látszólag alább szállást mutatnak, de méltányolva egyházmegyei közgyűlésünk a kishodosi egyháztagok szegénységét; beismerve az eddigi adózás tulterhelő voltát; tudomást véve arról, hogy épen az egyházi adónagysága miatt két család az uritárius egyházba áttért: mindezen okoknál fogva a közmegegyezéssel megállapított adókulcsot helybenhagyja, a beterjesztett módosított díjlevelet megerősíti, s felsőbb hatósági jóváhagyás végett a főtiszt. egyházkerületi gyűlésre is felterjeszteni határozza.

90. sz. Ugyanazon küldöttség élöszóval tesz jelentés arról, hogy a kishodosi egyház lelkészének az unitárius egyházba áttért két egyháztág ellen, 23 $\frac{1}{2}$ véka buza követelése áll fenn, s a kérdéses egyháztágok áttéréséről kiadott 1886. május 26-án kelt lelkészi értesítést olvasták.

A mennyiben az áttérést igazoló lelkészi értesítés május 26-án adatott ki, egyházi adókiivetésünk törvényes ideje pedig ápril 24-ke: ennél fogva áttértek az 1886.-ik évi egyházi adót még református egyházunkban tartoznak fizetni, megtagadás esetén rajtok polgári hatóság útján is bevétetni rendeltetik.

91. sz. Egyházmegyei gyűlésünk 11/887. számú végzésében megbízott küldöttség az egyházkerület 271—272/886. számú határozatai értelmében megvizsgálván a váraljai egyháznak Kávássy László főgondnoki mulasztásából eredett károsodásának körülményeit, azon meggyőződést szerezte, hogy mind a Papp Károly elleni 94 frt, mind a Papp Antal-féle 136 frt tartozás és járulékai iránt támasztott követeléseit az egyháznak, Kávássy László volt főgondnok hivatali mulasztása miatt vesztvén el, azok megfizetésében elmarasztalendő.

A beterjesztett okmányok tartalmára alapított s a helyi presbyterium kihallgatásában megerősített küldöttségi véleményt közgyűlésünk elfogadva, Kávássy László volt főgondnokot mind a Papp Károly elleni 94 frt, mind a Papp Antal-féle 136 frt s azok járulékai iránti követelésekben elmarasztalja. Mert: a váraljai egyház jegyzőkönyveiből kétségtelenül be van bizonyítva, hogy ugy a Papp Károly elleni 94 frtos követelés kötvényének kiállításakor, mint a nevezett adós halála után elrendelt biztosítási végrehajtást megelőzőleg is (lásd :/. alatt) Kávássy László ur a főgondnoki hivatalt viselte, s egyházi törvényeink 1879.-ik §-a értelmében biztosítási mulasztása következményeiért felelős. Hasonlóképen Kávássy László 1881—1885-ig lévén főgondnok, a Papp Antal elleni követelés pedig illetékes ügyvéd tanubizonysága szerint (lásd ://: alatt) a hagyaték elleni biztosítás 1883.-ik év elején kezdetvén meg, tulajdonképen egész 1884. nov. 12-ig bekebelezhető és biztosítható lett volna, de ez elmulasztatott; ennél fogva a fentebb hivatolt törvényszakasz értelmében ez érték megfizetésében is elmarasztalendő volt.

92. sz. A váraljai egyháznak Papp Antal hagyatéka elleni követelését illetőleg egyik jelenlevő örökös Papp Kálmán szolgabíró ur azon szóbeli ígéretet teszi, hogy a 136 frt tőke hátralékos ka-

matait kifizeti, a tőkéről addig míg azt is teljesen törlesztheti biztosított kötvényt ad, addig pedig kamatait fizetni fogja.

Ezen nyilatkozata Papp Kálmán urnak méltánylat-tal fogadtatván, az abban tett ígéret beváltására véghatár-napul f. évi július 20-ka tüzetett ki, a mikor Bajnóczy Géza váraljai főgondnok ur által értesítendő lesz az espe-resi hivatal arról, miképen intéztetett el ezen ügy. A jel-zett követelés ezen nem reménylet sikeres megoldásának bekövetkezése esetén, annak terhe alól Kávássy László ur fel lesz mentendő.

93. sz. A felsőbányai egyház előljárósága beterjeszti építendő templomának rajzát és részletes költségvetését, megvizsgálás és jó-váhagyás végett.

Ugy a szabatosan kiállított templom s torony épü-let tervét, mint a 32827 frt 15 krra előirányozott költség-vetést elfogadja közgyűlésünk, s azok megvizsgálására Soltész János, Böszörményi Sándor és Décse Ignác ura-akat felkérve, észrevételeikkel együtt az egész tervezet a főtiszt. egyházkerületre lesz felterjesztendő.

94. sz. Az egyházmegyei gyűlés 29/887. számú végzése ér-telmében a hiripi egyháztanács Puskás Pál egyházi adózása elleni panaszára a kívánt felvilágosítást abban terjeszti be, hogy 1883-ik évi augusztus 19-én tartott közgyűlésben elhatározta a hiripi egy-házközség, miszerint a birtok aránylagos adózásnál a belsőség nem számíttatik be, hanem minden belsőség külön adózás alá esik, s e határozat alapján lett a Puskás Pál azóta vásárolt telke lelkészi díj-jal megróva, valamint más hasonló eseteknél is ezen módozat van alkalmazva, és az illetők a rájuk kivetett adót zugolódás nélkül fizetik.

A hiripi egyháztanáctól nyert felvilágosítás alapján meggyőződött közgyűlésünk arról, hogy Puskás Pál külön telke szabályszerűen van egyházi adóval megróva: azért panaszló kérelmével elutasíttatik, és a rája kivetett adó megfizetésére köteleztetik.

95. sz. Az egyházmegye 35/887. számú végzésére az egri-i egyház előljárósága azon felvilágosítást adja, hogy Kelemen Ferencz Egriben a néhai Tamásy Ágoston birtokát vette meg, telekkönyvi-leg, kinek nevén áll nem tudja, de a hivatolt s állítólagos birtokos nővel egy háztartásban él, vele gazdálkodik, s mint félbér fizető van csak 4 véka buzával megróva. Különben vallástalanságát tekintve nem bánja a gyülekezet, ha kebeléből magát kivonja és sem egy-házi teherben, sem egyházi jogban nem részesül.

Az egri i egyháztanács által beterjesztett indokolás

helyesnek találtatván, Kelemen Ferencz, ki az általa hivatolt nővel egy háztartásban s együtt gazdálkodásban él, az egyháztanács által a reája kivetett félbér fizetésére egyházmegyei határozat alapján is köteleztetik, annyivalinkább, mert társadalmi állása és képzettsége is kellő alapot képez ily egyházi adózásra.

96. sz. A krassóvidéki lelkészi kör f. évi május 20-án tartott értekezlete jegyzőkönyvében 5-ik számában, azon indítványt terjeszti be, hogy a 349/882. számú egyházkerületi határozatban „hivatalos agenda” készítésével megbízott esperesi kar munkásságának eddig semmi jelét nem adván, kérje fel egyházmegyei közgyűlésünket a főtiszt. egyházkerületre ezen rendelkezése foganatosítására, illetőleg a kérdéses agenda elkészíttetésére.

A krassóvidéki lelkészi kör óhajtasát egyházmegyei gyűlésünk méltányolva és alaposságát belátva: tisztelettel kéri fel az egyházkerületi közgyűlést arra, hogy a hivatolt 349/882. számú határozatát emelje érvényre, vagyis hathatósan hívja fel az esperesi kart azon határozatban vett megbízatásának végre valahára foganatosítására.

97. sz. Ugyanazon lelkészi kör indítványképen előterjeszti, hogy az egyházmegyei gyűlés a hatósága alá tartozó faiskolai helyiségeknek rendeltetésök szerinti kezelésére az egyházi előljáróságokat annyivalinkább szorosan utasítsa, mert az államkormány is már szigorú rendszabályokat alkalmaz a faiskolák felállítására.

Egyházmegyei közgyűlésünk helyesléssel fogadja a krassóvidéki lelkészi kör indítványát, és felelőség terhe alatt utasítja az egyházi előljáróságokat, hogy ott, hol egyházi faiskola-helyiségek vannak, azok rendeltetésöknek megfelelőleg kezeltessenek, s minthogy a tanítók munka és tanítási köréhez tartozik azok berendezése, ennek keresztül vitelére az egyház a kellő segílyt haladéktalanul nyujtsa számukra.

98. sz. Esperes ur jelenti, hogy miután a tanítói vizsgák f. évi augusztus hó 29-én kezdődnek, körlevélileg utasította az érdekelt tanítókat a vizsga letételére, oly komoly figyelmeztetéssel, hogy ha az illetők a vizsgát ez évben le nem teszik, hivatalukból azonnal elfognak mozdíttatni.

Az esperesi intézkedés helyesléssel vétetik tudomásul.

99. Barkász Bálint józsefházai lelkész özvegy Árokháti Istvánné érdekében azon kérelmet terjeszti be, hogy a nevezett nőnél levő lelkészi alapítványi tőke után 5⁰/₀ kamat ajánltatván fizetni s az egyháztanács hajlandó lévén azt elfogadni: egyházmegyei jóváhagyás adassék ez engedményre; egyszersmind azt is kéri nevezett

adós, hogy nem mint a kötvény szól férje halálától kezdve, hanem a kegyeleti év végétől legyen a kamatozás számítva.

Egyházmegyei gyűlésünk Árokháty Istvánné tartozására vonatkozólag a 5⁰/₀ kamatba és annak a kegyeleti év végétől való számításába csak oly feltétellel adja beleegyezését, hogy ha a tartozás tőke és kamatban f. évi október hó 1-ig teljesen kifizettetik. Ellen esetben felelősség terhe alatt utasítatik az egyház gondnoka, hogy f. évi október 1-én túl a tartozást és járulékait Csomay Imre szatmári ügyvéd ur által a kötelezvény értelmében és értékében haladéktalanul per útján is vétesse be.

100. sz. Esperes ur jelenti, hogy Angi János görbedi egyház gondnok a gondnoki kezelésből kifolyólag, mintegy 700 frtal tartozván az egyháznak, utasította az előjáróságot ezen összegnek nevezett gondnokon való, esetleg per útján is leendő bevételére s az erről teendő hivatalos értesítésre. De tudomása szerint ez ügyben semmi sem történt, s hozzá jelentés nem küldetett.

Midőn a görbedi egyházi előjáróságot egyházmegyei közgyűlésünk az esperesi intézkedés ellen tanusított menthetetlen hanyagságaért komolyan megróvja: egyszer-smind határozottan és a következményekért felelősségre való kötelezéssel utasítja Angi János gondnok tartozásának törvényes uton való haladéktalan bevételére, mert késedelem és veszély esetén a presbyterium tagjai fogják e tartozást megfizetni.

101. sz. Egyházmegyei gyűlésünk 31/887. számú végzését az egyházkerület 163/887. számú végzése feloldva, egyházi törvényeink 15. §-sa értelmében rendeli a kérdéses ügyet megoldani, utasítván az egyházmegyét, hogy a józsefházai és megyesi hegy határvonalát küldöttség által vizsgálta meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk előbbi végzését fenntartva tisztelettel jegyzi meg, hogy a határkérdés ez ügynél nagyon mellékes bizonyíték, sőt alapul sem szolgálhat, mert egyházi törvényeink 12 §-sa szerint a főkegyházak mostani határai és egymáshozí jogviszonyai törvényeseknek tekintendők. A józsefházai lelkész által követelt hivek pedig nem csak az idézett törvény keltekor, hanem ember emlékezetet meghaladó idő óta az aranyosmegyesi egyházhoz tartoztak és adóztak.

102. sz. A misztótfalusi egyház 1887. márc. 20-án tartott presbyteri gyűlésében tárgyalván a Kovács János kereskedő azon ajánlatát, hogy a lelkészilak hátamegett annak telkén saját költségén egy boltot épít, s annak építési költségeit az egyháznak éven-

kint 30 frtjával leszámítva, a leszámítolás után 40 frt évi bért fog érte fizetni: ez ügyet egyházmegyei gyűlésünk jóváhagyása alá biterjeszti.

A mennyiben az ajánlat nem mutat és nem nyújt semmi biztosítékot arról, hogy a tervbe vett telekcsonkítás és építkezés az egyháznak határozottan előnyére és javára lenne: egyházmegyei közgyűlésünk az egész ügyletet el ejtendőnek határozza és jóváhagyását ahoz nem adja.

103. sz. Esperes ur előadja, hogy az egyri-i egyház presbiteriuma ottani elbetegeskedett tanító segéd tartási javadalmazására bizonyos kaszálórét hasznát segélyképen adományozta, de a presbyterium eljárása ellen 44 egyháztág az esperesi hivatalhoz folyamodott, nem tartván a presbyteriumot illetékes hatóságnak arra, hogy az egyház javainak használatáról, illetve annak adományozásáról rendelkezzen. Esperes ur ennek alapján felhívta a presbiteriumot feleletre, jelezvén, hogy egyházi törvényeink értelmében az egyházi javak és jövedelmek felett, valamint a belhivatalnokok fizetése emeléséről egyházi közgyűlésnek van joga rendelkezni.

Egyházmegyei közgyűlésünk bár méltánylattal veszi az egyri-i egyház presbyteriumának nemes indokból származott intézkedését, de azt szabályosnak nem találva feloldja, azon okból, mert egyházi vagyon, jövedelem és belhivatalnoki fizetés emelés felett egyházi közgyűlés határoz: de épen e tárgynál a nemes indokot, egy régóta betegségben sinlő szorgalmas tanító segélyezését tekintve, elvárja az egyri-i egyház hiveitől és azok közgyűlésétől, hogy a presbiterium által most már csak indítványozottnak vehető segélyt, a segéd tartásra kényszerült érdemes tanítójától nem fogja megtagadni.

104. sz. Esperes ur jelelenti, hogy a krassói lelkeszi állomásra a jelölés mai napon meg fog tartatni, azonban a rendes jelölő tagok közül többen érdekeltek lévén, helyettesítésre van szükség mind az elnökségnél, mind a tagoknál, ennél fogva ez ügyben intézkedését kéri a közgyűlésnek.

Esperes ur érdekeltségénél fogva felkéri közgyűlésünk gondnok ur ő méltóságát a jelölésnél leendő elnökösködéssre, s a bizottságba helyettes tagul Tóth Dániel lelkesz ur választatik.

105. sz. A berendi leányegyház képviselői Magyar Sámuel és Magyar András azon szóbeli panaszt terjesztik elő, hogy az egyházmegyei és esperesi intézkedésekről semmi tudósítást sem nyernek, különösen épen jelen gyűlést sem tudták kellő időben. Mire felügyelő lelkesz azon felvilágosítást adja, hogy az iskolatanítónak a körlevél

tartalmát azonnal átküldte köztudomásra hozatal végett, de midőn a tanító gondnokot egy fiúval hivatta, az nem jelent meg, és így vele nem volt alkalma közölni.

Az előadottakból arról győződven meg egyházmegyei közgyűlésünk, hogy tanító és gondnok között nincs egyetértő bizalom és kötelesség érzet: mindkettőt komolyan utasítja arra, hogy a felsőbb intézkedésekről és rendeletekről a hiveket kellő időben és szabályszerűleg értesítsék, és hasonló panaszra okot ne szolgáltatassanak.

106. sz. A szárazberki egyház gondnoka Mándy Lajos az egyházmegyei gyűlés 38/887. számú végzésének megváltoztatását kéri annyiban, hogy az egyháztagek a szénabér fizetését megváltás által teljesíthessék.

Midőn egyházmegyei közgyűlésünk a Mándy Lajos gondnok által aláírt kérvény hangja és modora felett rosálását fejezi ki: hivatolt határozatát egész terjedelmében fentartja. Azonban nem zárja ki azt, hogy a szárazberki egyház hiveivel elaggott lelkész ur saját személyére a széna fizetést illetőleg közmegegyezéssel a mostani gyakorlatban levő módozatot ezutánra is fentarthassa.

107. sz. A józsefházai egyház presbyteriuma kérvényében azt adja elő, hogy Török Beniamin tanítójuk végelgyengülésének napjai megvannak számlálva, ennél fogva hivatalának folytatására képtelen, neje pedig türehetlen szenvedélyes modora miatt még a lelkésszel sem tud békében lenni és mindenkit folytonosan sérteget, gyaláz; gyermekeik az ősszel kezdődő iskolai évben tanítás nélkül fognak maradni, ennél fogva ígéretet téve arra, hogy az elaggott tanító életben maradása esetén annak lakhelyet és bizonyos fizetési részletet biztosítanak, új tanító hozatalára és alkalmazására kér engedélyt.

Minthogy a presbyterium kérelme méltánytalan és törvénytelen, meg nem adható, hanem az állítólagos rövidéletidő bevárando lesz, s a tanító életben maradása esetén esperes ur a kellő intézkedéssel megbizatik. Addig pedig a presbyterium a templomi szolgálatoknál egy éneklő egyháztageot kellő díjazás mellett alkalmazzon; temetéseknél a szomszéd egyházak tanítóit helyettesítésre hívja fel, a kik bizonyára elaggott és beteg tanító társuk helyett készséggel fogják a teendőket végezni; a stóla azonban minden körülmények között a helybeli beteg tanítót fogja illetni. A tanító régi betegeskedése miatt más községben és más iskolába járó gyermekektől ez évben tandíj nem követelhető.

108. sz. Esperes ur jelenti, hogy a józsefházai egyháztanács egyházmegyénk 32/1887. számú végzésének nem tett eleget, ameny-

nyiben az egyház követeléseit be nem hajtottak és azok beperesítése végett a kellő lépéseket meg nem tette.

Az egyháztanács ismételten és felelősség terhe alatt utasíttatik, hogy az egyház mindennemű hátralékos követeléseit és a szabálytalan kötvényű adósokat Csomay Imre szatmári ügyvéd urnak beperesítés végett haladéktalanul adja át, ezen rendelkezés elhanyagolása esetén az egyháztanács ellen fog biztosítási végrehajtás alkalmaztatni.

109. sz. Józsefházai lelkészné Diószegi Piroska érzékeny panaszt terjeszt be Török Beniaminné tanítóné ellen, aki őt több alkalommal és több helyeken sértegeti, rágalmazza, holott több jótéteményében részesült, pusztán azért, mert illetlen szájkaszkodó magaviselete miatt kénytelen volt a lelkészi lakból kitiltani.

Minthogy Török Beniaminné tanítóné ellen már több helyről és több alkalommal volt panasz emelve illetlen rágalmazó és sértegető magaviselete miatt: jelen esetről komolyan megdorgáltatik és szigorúan utasíttatik nyelvét zabolázni, mert ellenesetben súlyosabb büntetéssel fogja egyházmegyei tanácsunk helytelen magaviseleteért megróvni.

110. sz. Esperes ur beterjeszti egyházmegyénk 15/867. számú jegyzőkönyvi kivonatát, melyben az ombodi ref. egyháznak engedély adatik a régi iskolatelek elárusítására; ezzel kapcsolatosan özvegy Székely Györgyné és társai örök adás-vevési szerződését 1872. évi november 16-ról, melyben a fentebb jelzett 11. tjkvben 9 hr. számú tanítói régi telket az egyháztól megvették és ki is fizették. Minthogy azonban felsőbb hatósági jóváhagyás és megerősítés végett ez eladási szerződés bizonyos okok miatt a kellő időben fel nem terjesztett, nevezett vevők most kérelmezik az átíratási engedély kiadatását és egyházkerületi megerősítését.

Az egyházmegye 16/867. számú végzésében az ombodi egyháznak a tanítói telek eladására engedély adatván, a bár későn beterjesztett örök adásvevési szerződés egyházmegyeileg jóváhagyatik, s az ombodi 11. sz. tjkönyvben 9. hr. szám. alatt levő régi tanítóilak telkének özvegy Székely Györgyné Megyesi Borbála, Székely Sándor és Székely György neveikre való telekkönyvi átíratása megengedtetvén, az eredeti szerződés az átírási nyilatkozattal együtt a főtiszt. egyházkerületi gyűlés megerősítése alá felterjesztetik.

III. sz. Sinka Lajos tanító, egyesületi elnök beterjeszti az egylet 1886/87. ik iskolai évben végzett működéséről következő jelentését:

A lefolyt egyházi évet tekintve és a folyamatban levőt a mai

napig hozzáadva, mély tisztelettel jelenthetem, hogy ez idő alatt három értekezleti gyűlést tartottunk, melyek közül kettőt Nagy-Kolcson saját házuknál, egyet pedig Ombodon az egyházmegyei gyűlés alkalmával ejtettünk meg. E gyűlések java részét a minta tanítások foglalták el, mert úgy véljük, hogy tanítói hivatásunknak úgy felelhetünk meg leginkább, ha magunkat gyakorlati téren képezzük oda, ahol állanunk elengedhetetlen kötelességünk, midőn egy szent ügy, a tanítás és nevelés ügyének harczoaivá szegődünk.

Az egész elmúlt időnek azonban legkimagaslóbb mozzanata az, hogy Egey Ferencz krassói birtokos ur még a múlt nyáron 20 frt pályadíjt tűzött ki, ily czimű dolgozatra: *„A történet tanítása s ezzel kapcsolatban, a hazafiság élesztése a népiskolában,“* mely pályadíj aztán 15 és 5 frt részekre osztva, múlt év novemberében két munkának oda is ítéltetett. Szerzők Sinka Lajos és Szeghi Ferencz.

Minta tanítások tartattak: számtan-, nyelvtan-, vallás-, ének- és földrajzból, mely előadások aztán írásba foglalva a levéltárba szoktak letétni.

Az egyesület anyagi ügyeiről jelenthetem, hogy gyámpénztárunk mintegy 1600 frt alaptőkével, magtárunk pedig 175 véka búzával rendelkezik, mely összegek részint betáblázott, részint kezesekkel ellátott kötvény melletti kölcsönként kamatoztatnak. Ez alapból a folyó évben 60 frt segélyt adott egyesületünk négy özvegynek és pedig: Kecskeméti Sándorné, Liskai Istvánné, Polyák Lászlóné és Gecsei Istvánnénak egyenként 15 frtot.

Egyesületünk a lefolyt évben Egey Ferencz urat társelnökké választotta meg, ki ebből az alkalomból tavaszi közgyűlésünkön 100 frt alapítványt tett gyámpénztárunk javára, mely nemes adományát a nagylelkű tanügybarátnak mi szavakkal megköszönni alig tudjuk, mert e nemes tett a mi részünkről is csak tettekkel lesz meghálálható, s erre az ut kötelességünk hű teljesítésében ki van jelölve előttünk.

Ugyanezen gyűlésen ért bennünket azon megtiszteltetés, hogy De Gerendo Attila ö mltsága megjelent gyűlésünkön s értekezéseinket, mintatanításainkat élénk figyelemmel kísérvén, távoztával teljes megelégedését nyilvánította s némely munkákat átolvasás végett elvitt magával.

Végül mély tisztelettel jelentem még, hogy a gyűlés tisztújító gyűlés is lévén, elnökké Sinka Lajos, főjegyzővé Lukács Mihály egyhangulag megválasztattak.

Egyházmegyei közgyűlésünk méltánylattal fogadja mind az elnöki jelentés tételt, mind az abban feltüntetett

működés eredményét, különösen a pályadíjat nyert tanítók munkás igyekezetét, — kiemelve azon buzgó áldozattételt, melyet Egey Ferencz világi elnök ur mind pályázati jutalom kitűzésével, mind a tanítói gyámintézet támogatására felajánlott 100 frt alapítványával tanusított. Midőn ezen adományokat közgyűlésünk jegyzőkönyvében is megörökíteni határozza, nem mulaszthatja el azokért hálás köszönetét is nyilvánítani, kívánván, hogy az áldások Istene jutalmazza meg ezen önzetlen nemes tettét, s elnök társával együtt sok éveken keresztül türelemmel, egészségben, lan-kadatlan kitartással vezethessék a tanító egyesület munkaságát, és koronázza áldásos siker buzgó fáradozásaikat.

Törvényszéki ügy.

112. sz. Az egyházmegyei gyűlés 71/887. száma alatt Kulumbán Sándor szatmárhegyi tanító ügye tárgyalás alá vétetvén személyesen kihallgattatott, s a Szatmár városi hatóság által megbízott küldöttség azon átiratára, melyben nevezett tanító magaviseletét rendetlennek jelzi, beismeri vádlott, hogy méltó megróvás alá esett, de azóta tanusított magaviseletével s a város által kiküldött közelebbi bizottság előtt igazolt hivatalos eljárásával megmutatta megtérési szándékát, és erős ígéretet tett, hogy ezután mind hivatalos működésében, mind erkölcsi magaviseletében kifogástalan életet fog folytatni.

Egyházmegyei tanácsunk Kulumbán Sándor szatmárhegyi tanítót rendetlen magaviseleteért feddésre ítéli, és óhajtja hinni, hogy mostan tett megtérési fogadás tételét állhatatosan megfogja tartani, különösen lelkére köti, hogy komolyan gondolja fel azon eshetőség szomorú következményeit, ha a városi tanács ismételten jelentést és panaszt terjesztene be ellene, a mikor egyházmegyei tanácsunk az ügy és kötelesség iránti szempontból is utalva lenne hivatali elmozdítását kimondani és végrehajtani.

113. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével

Balogh István tanácsbíró és Tóth Dániel lelkész urak bizatnak meg.

Esperes ur köszönetét nyilvánítva a gyűlés tagjainak tanusított buzgóságukért, áldás kívánatok között a gyűlést bezárja.

Jelen jegyzőkönyv 75—113 számai általunk mai napon hitelesítettek.

Ombod, julius 20. 1887.

Balogh István,
tanácsbíró.

Tóth Dániel,
lelkész.

A 75—84-ig és 88—113. számokat jegyzette

Soltész János,
főjegyző.

A 85—87 számokat jegyzette

Szél György,
aljegyző.

TÁRGYMUTATÓ.

75. sz. A tanácsbíróra és pénztárnokra adott szavazatok közgyűlésen bontatnak fel.
76. sz. Egyházi tanácsbíróvá Szél György megválasztott, az aljegyzőségről pedig lemond.
77. sz. Esperes ur az aljegyzőségre a szavazást el rendelheti.
78. sz. Egyházmegyei pénztárnokká Gergely Károly választatik.
79. sz. E krassói egyházba helyettes lelkészül Ferenczy Gyula alkalmaztatott.
80. sz. A krassói helyettes lelkész fizetésének meghatározása.
81. sz. Varga Zsigmond, esperes ur mellé káplánnak bekebelezetik.
82. sz. Indítvány az esperesi káplán irodai munkájának díjazására.
83. sz. A ref. segélyegylethez folyamodó egyházak ajánlatnak segélyre.
84. sz. A miszsiói körökről beadott részletes kimutatások felterjesztetnek.
85. sz. A szatmári gymnasium VII.- és VIII.-ik osztályúvá emelését egyházmegyénk támogatja.
86. sz. Az államsegély kérvények az állandó segélyosztó bizottsághoz áttétetnek.
87. sz. A vámfalusi fizetési újkules helybenhagyatik.
88. sz. A magy. prot. irodalmi tud. társaság pártolására egyházmegyénk 100 frttal alapító lett.
89. sz. A kishodosi új fizetési rendszer helyesléssel megerősítettik.
90. sz. A kishodosi unitáriussá lett két egyháztag 1886.-ról még egyházi adót fizetni tartozik.
91. sz. Kávássy László a Papp Károly és Pap Ant. féle tartozásokban elmarasztaltatik.
92. sz. Papp Kálmán ígéretet tesz, hogy a Papp Antal féle tartozást tisztázza.
93. sz. A felsőbányai templomterv elfogadtatik és az ehkerületre is felterjesztetik.
94. sz. Puskás Pál hiripi egyháztag a rája kivetett egyházi adót fizetni tartozik.
95. sz. Kelemen Ferencz egri lakos helyesen rovatott meg egyházi adóval.
96. sz. A 349/882. számú ehkerületi határozat foganatba vétele sürgettetik.
97. sz. A faiskolák rendeltetésöknek megfelelőleg kezeltessenek.
98. sz. A vizsgára kötelezett tanítók ha ez évben le nem teszik, elmozdittatnak hivatalukból.
99. sz. Arokháti Istvánné józsefházai tartozását 5% kamattal f. évi okt. 1-ig fizesse le.
100. sz. Angi János görbedi gondnok 700 frtnyi tartozásáért bepereltessek.
101. sz. Egyházmegyei gyűlésünk 31/887. számú határozatát fentartja.
102. sz. A misztótfalusi lelkészi telken bolt építés nem engedélyeztetik.
103. sz. Az egri egyház közgyűlésétől elvárja gyűlésünk, hogy elbetegesedett tanítóját a segéd tartásban támogatni fogja.
104. sz. A lelkész jelölő bizottságba helyettes tag választatik.
105. sz. A berendi tanító és gondnok egyetértő bizalomra intetnek a felsőbb rendeletek köztudomásra hozatalában.
106. sz. Az egyházmegyei gyűlés 38/887. számú határozata fentartatik, jelenlegi lelkész saját személyére a széna fizetésre egyezkedhetik.
107. sz. A józsefházai presbyterium tanítói nyugdíjazási kérelme nem teljesítettik.
108. sz. A józsefházai előjáróság a hátralékos adósokat felelősség alatt azonnal peresítse be.
109. sz. Török Beniaminné tanítóné illetlen magaviseleteért megdorgáltatik.
110. sz. Az ombodi régi tanítói telek vevők nevére iratása megengedtetik.
111. sz. A tanító egyesületi elnök jelentése elismeréssel fogadtatik.
112. sz. Kolumbán Sándor szatm.-hegyi tanító rendetlen élete miatt megfeddetik.
113. sz. A jegyzőkönyvet küldöttség hitelesíti.

